

isaac

..nyt

nr. 3 – 2017

Lovtidende C

2017 / udgivet i november 2017

15. november 2017.

Nr. 20.

Bekendtgørelse af Folketingets beslutning af 15. oktober 2006 om
personer med handicap

For the purposes of the present
"Communication" includes language of text,
Braille, tactile communication, large print, accessible
multimedia as well as written, audio, plain-language,
human-reader and augmentative and alternative means,
means and formats of communication, including accessible
information and communication technology;
"Language" includes spoken and signed languages and other
forms of non spoken languages;

Denne konvention:
omfatter "kommunikation" sprog, tekstvisning, punktskrift,
tactil kommunikation, storskrift, tilgængelige multimedier
samt skrift, lyd, klarsprog, oplæsning og supplerende og
alternative kommunikationsmåder, -midler og -formater,
herunder tilgængelig informations- og
kommunikationsteknologi,
omfatter "sprog" talesprog og tegnsprog samt andre former
for nonverbalt sprog,

Læs mere side 8..

Om ISAAC Danmark

Formand:

Birgitte Brandt
Børneterapien, Odense
Tlf.: 23 30 42 15
e-mail: birb@odense.dk

Sekretær:

Margit Grønkjær
e-mail: margit99@gmail.com

Kasserer:

Gert Krabsen
HandiKram
Grenen 15
9260 Gistrup
Tlf.: 96 36 47 90
e-mail: kasserer@isaac.dk

Indmeldelse på www.isaac.dk eller via formanden eller kassereren.

Kontingent pr. år (dækker medlemskab af både det internationale ISAAC og ISAAC Danmark):

AAC bruger	kr..... 275,-
Enkelt medlem	kr..... 470,-
Studerende/pensionister	kr..... 325,-
Dobbelt medlemskab (Institutioner/skoler)	kr..... 900,-
Trippel medlemskab (Institutioner/skoler)	kr.....1.350,-
Støttemedlem	kr.....2.500,-

ISAAC officielle tidsskrift: "Alternative and Augmentative Communication – ACC",
abonnement pr. årgang kr..... 660,-

ISAAC-NYT

Medlemsblad for foreningen ISAAC Danmark
(*International Society for Augmentative and Alternative Communication*)

Redaktør: Dorte Sylvest Aggerlin
e-mail: dsaggerlin@gmail.com

Bladet udkommer normalt 3 gange om året.

ISSN nr. 1397-0747
Oplag: ca. 200 stk.
Tryk: Palle Madsen
Layout: Gert Krabsen

Foreningens postadresse:

ISAAC Danmark
c/o Birgitte Brandt
Børneterapien Odense
Platanvej 15
5230 Odense M

CVR nr. 2994 8445

Foreningens webside: www.isaac.dk
Foreningens mailadresse: isaac@isaac.dk

Alle henvendelser på redaktionelle spørgsmål stiles skriftligt til redaktionen.

Redaktionen påtager sig intet ansvar for manuskripter, fotografier og tegninger, der indsendes uopfordret.

Indhold

Om ISAAC Danmark	2
Birgitte bemærker	4
Redaktørens hjørne	5
Ups..	6
Generalforsamling 2018.....	7
Hvorfor var oversættelsesfejlen så vigtig at få rettet?	8
Kontingent 2018 og ISAAC International	10
De store overgange i livet for ASK brugere	11
En lille hverdagshistorie	16
Communication Matters 2017	17
Persondatapolitik.	22
Deltagelse, kommunikation, motivation, leg og læring	22

Vi har givet 'rettighedsplakaten' en gang pedicure, så den ligger i en forbedret kvalitet, som tåler forstørrelse. Den er til download fra www.isaac.dk/rettigheder

Birgitte bemærker

v/Birgitte Brandt, formand

Endelig, endelig kan jeg fortælle jer, at ISAAC's flerårige bestræbelser på at få rettet fejlen i oversættelsen af AAC i FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap er lykkedes!!!

"Augmentative and Alternative Communication" er nu oversat til "Supplerende og Alternativ kommunikation". Den korrigerede konventionstekst blev d. 17. november offentliggjort i Lovtidende.

Socialminister Mai Mercado har fulgt op på ISAAC's henvendelse og har iværksat at Konventionsteksten er blevet "gennemgået og korrigeret for en række sproglige uoverensstemmelser".

I ISAAC er vi SÅ glade og tilfredse med, at det endelig er lykkedes at få en korrekt oversættelse af AAC området i Handicapkonventionen. Så man ikke længere kunne læse, at det handlede om det helt misvisende "forstørrende og alternativ kommunikation", men at den danske fagligt korrekte og brugte oversættelse af "augmentative" derimod er "supplerende".

Supplerende og alternativ kommunikation nævnes i Konventionens Artikler: 2, 21 og 24.

TAK til alle gode ISAAC-venner, embeds-m/k og politikere, der har bidraget i processen til at nå i mål!

Oktober - *ISAAC Awareness Month*, blev afsluttet med et velbesøgt 2 dages seminar i København, hvor "De store overgange i livet for ASK-brugere" var i centrum. Det var det første fælles arrangement, planlagt i samarbejde mellem Socialstyrelsen og ISAAC Danmark og med en god blanding af udenlandske og indenlandske kapaciteter på området.

I slutningen af september var vi 4 bestyrelsesmedlemmer til møde i Undervisningsministeriet. Vi havde henvendt os med et forslag til at mødes og drøfte, hvordan der kan sikres støtte til en undervisning med Alternativ og Supplerende Kommunikation til alle danske børn/unge. Denne opfordring blev positivt modtaget, og vi fik vendt mange problematikker. Det giver stof til yderligere refleksioner over, hvordan vi kan præge området bedst muligt fremover, og vi har en god fornemmelse af at have præsenteret erfaringer og tanker, som ikke i forvejen var kendte i Undervisningsministeriet.

Der har netop været kommunalvalg, og de kandidater er blevet valgt, som vælgerne har vurderet er bedst til at tage de overordnede beslutninger i de danske kommuner og regioner. Jeg håber selvfølgelig, at de alle vil være med til at skabe gode rammer og betingelser for mennesker med behov for en særlig indsats på kommunikationsområdet. Realistisk set har de lokale politikere nok ikke alle viden og erfaringer på dette område i forvejen, så det skal da være min opfordring, at vi alle - der hvor vi lokalt har mulighed for det - er med til at give den nødvendige viden om ASK-brugere videre til dem.

Fra den internationale ISAAC arena kan jeg fortælle, at Polen nu også er et chapter/medlemsland. Hermed er vi 15 lande i familien.

Jeg ønsker alle ISAAC medlemmer en rigtig glædelig jul og et godt nytår! Jeg håber, juletiden bliver lige netop det afbræk og den afslapning og opladning, I alle har brug for. Jeg håber også, vi er rigtig mange, der igen ses til den danske ISAAC konference i Vingstedcentret d. 12.-13. marts 2018. Husk; der er penge at spare ved tilmelding senest d. 15. januar!

Mange hilsner fra Birgitte Brandt

- - - o - - -

Redaktørens hjørne

v/Dorte Aggerlin, redaktør

Hvor er det bare glædeligt som redaktør i årets sidste nummer af ISAAC nyt at kunne bringe den fantastiske nyhed om, at oversættelsesfejlen omkring ASK endelig er blevet rettet. Det er et emne, som har fyldt rigtig meget hos såvel ISAAC bestyrelsen men nok især hos Birgitte, som blev ved med at kæmpe, der hvor vi andre var ved at give op. Hvor er det bare skønt at det kunne lykkes, selvom vejen dertil har var meget hullet, ujævn og rigtig meget op ad bakke. Året har også budt på en velbesøgt konference, et succesfuldt arrangement om "De store overgange i livet for ASK brugere" og beskeden om at den petition (=henstilling), som PINE-D projektet mandede ud blev udvalgt til at kunne blive forelagt direkte for et EU's petitions udvalg her i oktober måned.

2017 har med andre ord været et travlt men også meget spændende år for ISAAC Danmark. Rigtig god jul og godt nytår ønskes alle her fra redaktionen.

*Nu tændes 1000 julelys,
det stråler på vor jord,
og himlens stjerner blinker ned,
til lille og til stor.*

--- 0 ---

jul i Tivoli..

Ups..

v/Frank Dalhoff

AFHÆNGIGHED AF HJÆLP GØR IKKE EN TYKHOVEDET.

Siden min fødsel har jeg været tung. Det har et bjerg af fagfolk, som jeg har mødt på min rejse gennem livet i rigt mål, tudet min familie og jeg ørene fulde med. Det fik jeg syn for, da jeg i nogle år boede på plejehjem, hvor der opstod halve og kvarte stillinger alene til mig. Langt senere erfarede jeg, at jeg ville koste halvanden plejehjemsplads, hvis jeg skulle på plejehjem. Det bliver forhåbentlig ikke aktuelt, da jeg nu har en PBA ordning, hvor man er herre i eget hus, med de fordele og ulemper det nu giver - heraf ideen til dette års sidste UPS.

Siden jeg var 4 somre, har jeg boet på diverse børnehjem og skoler. Kort sagt, burde jeg være super god til at få nye mennesker til at hjælpe mig. Men tværtimod synes jeg, at det bliver sværere og sværere. Ikke bare at lære de nye op, men det er også blevet psykisk hårdere. Der er med garanti mange, der vil sige, at jeg ikke har et stort netværk og at jeg skulle opbygge et, gå til ting, få venner... tja, men det interesserer mig ikke særligt meget. Det som tænder mig er at lave noget, male, tegne, skrive.

Derfor er det med, at flertallet af venner er mine hjælpere, kun en del af problemet. Jeg føler selv, at det at skulle vise min nøgenhed og skulle forklare alt igen og igen fylder mindst lige så meget. For mit vedkommende har stabilitet fået en større og større betydning med årene. Ikke sådan, at jeg absolut skal have højre strømpe på først, men har vi alle ikke vores større eller mindre systemer, vi bygger op efterhånden? Som barn og ung, husker jeg det som irriterende ja, men så fandt vi ud af det - ligesom nye hjælpere kunne nøjes med en enkelt dag, hvor det nu er nødvendigt med to dage. Jo, der er kommet flere 'plejer' ting til, men nok så betydningsfuldt er det, at jeg er blevet mere følsom.

Følsom på den måde, at jeg føler mig nøgen - hvad jeg rent faktisk også er - også anden, tredje osv. gang jeg ser personen. Hvor jeg nogle dage før, har været den var den styrende part, skal jeg vænne mig til, at pågældende tager dynen af mig og gør ting, der er helt tæt på. Det er blevet ret grænseoverskridende for mig. Bogstavelig talt overgiver jeg mig til et andet menneskes gøren og laden. Nuvel, i to dage er der godt nok en, der viser de forskellige ting, som der er tusinder af. Jeg har skrevet lidt om, hvordan de forskellige ting gøres, og denne gang hang har vi endda filmet det.

Men når man ikke har et verbalt sprog, er det svært. Man staver og staver, men man sidder tit fast i det samme. Jeg har gennem adskillige år lagt mærke til, at hvis hjælperen har evnen til at være fuldt ud tilstede her og nu og skubbe alt andet til side, bare for en stund, når man langt. Men det er stadig kommunikationen, der er - og altid vil være - problemet. Vi kan skrive nok så meget ned og vise nok så meget og filme i timevis. Det er stort set ligegyldigt. Det ændrer ikke ved, at jeg stadig ikke kan sige: "Hov, liftstykket skal lige væk fra ballen, så jeg ikke får sår", eller "Jeg er bange for at falde - husk lige at spænde mig lige fast" osv.

De mange små justeringer tager tid at udtrykke. Især med tanke på, at selv et simpelt *tak!* kan være svært at give udtryk for. Dog, midt i mit klynkeri er jeg dybt taknemlig. Både over, at vi i dette land har en ordning, som gør det muligt for mig at gøre stort set det, jeg vil, men jeg er i lige så høj grad taknemlig over for de mennesker, der gider finde ud af, hvad pokker jeg nu vil ud med - samtidig med jeg skal vaskes osv.

Vi skal altid huske, at der er mange andre med funktionsnedsættelser, der er dårligere stillet end dig og mig. Derfor forsøger jeg midt i min selvynk til stadighed at hjælpe de personer, som trods alt ikke har de samme muligheder som jeg.

Generalforsamling 2018.

*Indkaldelse til ISAAC Danmarks generalforsamling 2018
Mandag den 12. marts 2018 kl. 12:00 på Vingstedcentret*

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. Valg af ordstyrer, referent og 3 personer til et stemmeoptællingsudvalg.

2. Bestyrelsens beretning.

3. Forelæggelse af regnskab for 2017.

4. Indkomne forslag.

I henhold til vedtægterne skal forslag være sekretæren (Margit Grønkjær) i hænde senest 4 uger før generalforsamlingen.

5. Fastlæggelse af budget 2018, herunder medlemskontingent.

6. Valg af bestyrelsesmedlemmer.

På valg er:

Formand:

Birgitte Brandt,

Sekretær:

Margit Grønkjær,

Bestyrelsesmedlemmer:

Stella Thomsen

Dorte Aggerlin

Suppleanter:

Ulla Eichenauer

Rikke Bloch Thomsen

7. Valg af revisor.

På valg er:

Ole Brunbjerg,

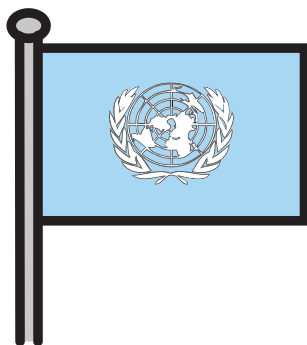
8. Eventuelt.

--- 0 ---

Hvorfor var oversættelsesfejlen så vigtig at få rettet?

v/ Vibe Lund Jensen og Birgitte Brandt

Mennesker med kommunikative funktionsnedsættelser har brug for og krav på en særlig viden og en særlig indsats overfor de barrierer de møder, som begrænser dem i at kunne kommunikere så frit og selvstændigt som muligt. Med såvel nær- som fjernkommunikation.

FN's Handicapkonvention, som Danmark ratificerede i 2009, beskriver grundlæggende rettigheder til kommunikation og kompensation for de berørte borgere. For at sikre tilstrækkelig specialiseret viden og kompetencer på kommunikationsområdet indenfor både social- og specialundervisningsområdet er det afgørende, at have konventions-teksten at henholde sig til. Der kan være mange forskellige aktører i kommunikationsindsatsen, som har brug for oplysning om rettigheder til og muligheder for kommunikationsløsninger, støtte og intervention. Det gælder såvel personer med funktionsnedsættelse, som alle omkring dem; nære pårørende, fagpersoner, visitatorer, kommunale/regionale forvaltningsfolk, tilsynspersoner, m.fl., samt brugerorganisationer.

AAC - Augmentative and Alternative Communication - har siden den danske ratificering været forkert oversat til "**forstørrende og alternativ kommunikation**" 4 steder i FN-konventionen. Den korrekte oversættelse er "**supplerende og alternativ kommunikation**". Oversættelsen af "augmentative" til "forstørrende" er direkte misvisende, fordi det kraftigt reducerer den bredde, som begrebet AAC dækker.

Faglitteraturen definerer kommunikationsbegreberne således:

- "**Alternativ kommunikation** vil sige, at personen har en anden måde at kommunikere ansigt til ansigt end tale. Fx er manuelle, grafiske eller materielle tegn, morse og skrift alternative måder at kommunikere på, når talen mangler.
- **Supplerende (augmentativ) kommunikation** betyder støtte- eller hjælpekommunikation. At kommunikationen er supplerende understreger, at oplæring i alternative kommunikationsformer har en dobbelt målsætning: At fremme og støtte personens tale og at sikre en alternativ kommunikationsform, hvis personen ikke udvikler evnen til at snakke." (Stephen von Tetzchner og Harald Martinsen: *Alternativ og supplerende kommunikasjon*. Gyldendal Norsk forlag. 2. udg. 2004, s.7)

Fejloversættelsen "forstørrende kommunikation" henviser tydeligvis kun til materialer, der er store, så f.eks. mennesker med synsnedsættelser kan se dem. AAC-begrebet dækker dog langt mere, bl.a. tegnstøttet kommunikation, visuel, auditiv og taktil støttet kommunikation, forskellige symbol-systemer, samt forskellige teknologiske kommunikationsløsninger som talemaskiner, talecomputere og særlige løsninger til social kommunikation over afstand (sms/e-mail/Skype/sociale netværk inkl. særligt betjeningsudstyr).

Når vi har en **officiel** dansk oversættelse af konventionen, bør det fremgå korrekt af denne, hvilke rettigheder borgere med kommunikationshandicap har. Men hidtil har vi haft en officiel oversættelse, der diskriminerer en stor del af de mennesker, som er afhængige af "supplerende" kommunikationsformer. De har slet ikke været nævnt.

ISAAC oplever stadig behov for langt mere viden om de alternative og supplerende løsninger, der kan støtte op om borgere med kommunikationsproblematikker, uanset om vi taler om børn, unge, voksne eller ældre. Hidtil har den misvisende vejledning, som disse mennesker har kunnet risikere at få som følge af en fejlagtig oversættelse, betydet, at vi i Danmark nærmest har modarbejdet en del af de kommunikationsrettigheder, som vi netop via Handicapkonventionen har forpligtet os på at ville sikre. Dermed har vi risikeret at diskriminere personer med kommunikationshandicap til fordel for personer med synshandicap, med fare for at afstanden blev endnu større til den ytringsfrihed, som flertallet, der lever *uden* handicap, regner for en selvfølge.

- - - 0 - - -

Efterskrift om oversættelsesfejlen:

Nu er det heldigvis fortid ☺, men her er syn for sagen, for de som vil have detaljer fra konventions-teksten.

Oversættelsesfejlen til "forstyrrende" forekom følgende steder i FN's Handicapkonvention om rettigheder for personer med handicap, og der kommenteres på, hvad fejlen kunne have haft af følger, hvis den havde fået lov at blive:

- Artikel 2, Definitioner
- Artikel 21 "Ytrings- og meningsfrihed" pkt. b): Her er det angivet, at "augmentative and alternative communication" der er valgt i henhold til definitionen i artikel 2, skal accepteres og gøres lettere at bruge i "all official interactions".

Hvis de, der skulle hjælpe personen med kommunikationshandicap, kom til at tro, at hjælpen kunne gøres med forstyrrende midler, så ville de personer, der ikke har synsproblematikker men andre fysiske, psykiske og sansemæssige vanskeligheder ikke få den nødvendige hjælp!

- Artikel 24 "Uddannelse" pkt. 3a): Her angives det, at deltagerstaterne skal fremme indlæringen af "[...]augmentative and alternative modes, means and formats of communication".

Med den hidtidige danske oversættelse var der fokus på forstyrrende metoder, og igen oversås den gruppe af personer, hvor det var helt andre problematikker end de synsmæssige, der var aktuelle. Og der ville mangle rigtig meget i den indlæring, der skulle tilvejebringes for mennesker med komplekse kommunikationsbehov og deres pårørende!

- Artikel 24 pkt. 4: Her angives det, at deltagerstaterne for at kunne virkeliggøre denne ret, skal uddanne fagfolk og personale, som arbejder på alle niveauer i uddannelsessystemet. Denne uddannelse skal omfatte "disability awareness and the use of appropriate augmentative and alternative modes, means and formats of communication, educational techniques and materials to support persons with disabilities"

Med den fejlagtige oversættelse ville en stor gruppe af personer med komplekse kommunikationsbehov igen blive overset, hvis personalet, der skulle støtte op om deres undervisning og implementering af passende kommunikationsløsninger primært blev uddannet inden for synshjælpemidler!

- - - 0 - - -

Kontingent 2018 og ISAAC International

v/Kassereren

AAccess All Areas
ISAAC 2018
GOLD COAST
AUSTRALIA
21-26 JULY 2018

International konference i Gold Coast, Australien

21.-26. juli 2018

www.isaac-online.org/english/conference-2018

Som bekendt afholdes den internationale ISAAC Konference i 2018 i *Gold Coast*, lidt syd for Brisbane på Australiens østkyst.

I den forbindelse sker der en fremrykning af kontingentopkrævningen for 2018, så jeg udsender dem allerede i starten af januar måned. Årsagen er, at for at kunne tilmelde sig til den internationale konference til 'early bird'-medlemspris, skal man være registreret som betalende medlem.

Hvis I allerede nu ved, at I overvejer at deltage i Australien, vil jeg gerne have en uforpligtende melding om det på kasserer@isaac.dk, så jeg kan sikre mig, at vi får de nødvendige oplysninger udvekslet med kontoret i Toronto i rette tid.

Vær opmærksom på, at der som til USA er krav om elektronisk visa for indrejse i Australien.

Læs mere på www.border.gov.au under Visas. For de fleste danskere vil *eVisitor (subclass 651)* visa være dækkende. Der ansøges online, og visa er gratis.

Og endelig skal man huske, at Australien af hensyn til risikoen for forurening af naturen med fremmede organismer har verdens skrappeste regler omkring indførsel af organisk materiale. Bl.a. er der krav om at fodtøj skal være rensset for jord, sand m.v.!

Og vi hører naturligvis specielt gerne, hvis der er medlemmer der har fået godkendt abstracts og dermed har indlæg eller posters i Gold Coast!!

- - - 0 - - -

De store overgange i livet for ASK brugere

v/Margit Grønkjær

- "fejring" af Awareness Month oktober for AAC/ASK

ISAAC Danmark og Socialstyrelsen har afholdt et todages seminar i oktober, hvor emnet var "Overgange" et emne, mange på området har udtrykt behov for at belyse, da det er en udfordring for ASK brugerne selv og deres omgivelser (både familiære og professionelle).

Behovet blev allerede stærkt efterlyst af en gruppe af repræsentanter for LEV, Spastikerforeningen, KL, ISAAC og Socialstyrelsen tilbage i 2013 i en rapport, og vi synes stadig, der er plads til mange forbedringer på området.

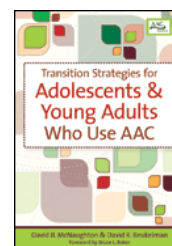
Rapporten blev sendt til medlemmer og kan stadig hentes her:

www.isaac.dk/download/rapport-2013.pdf,

Vores valg som hovedoplægsholder blev *David McNaughton*, som er medforfatter og redaktør af bogen HER:

Han har i mange år, sammen med sin hustru Janice Light, redigeret ISAAC's internationale forskningstidsskrift.

Vi syntes, at det var vigtigt at få en skandinavisk forskervinkel på området, den blev varetaget af den nyslåede Ph.d. *Signhild Skogdal* fra Universitetet i Tromsø – og meget betydningsfuld var brugersynsvinklen ved *Jeppe Forchhammer*. Den fagprofessionelle vinkel blev dækkende varetaget af: *Michael Hjort*, Kommunikationscentret i Hillerød, *Emmy Kjelmann*, Østerskoven, *Vibe Lund Jensen*, Maglemeden og *Birgitte Rasmussen*, UIU.

David McNaughton

David stillede fra starten 2 spørgsmål, som tilsammen dannede ramme om de i alt 6 ½ times oplæg, han holdt over 2 dage:

1) Hvilke ønsker har jeg for mine børn når de flytter hjemmefra og skal klare sig selv (uanset, hvem de er og hvilke særlige behov de har)?

Altså punkt 1: De skal have et sikkert sted at bo, de skal deltage i meningsfulde aktiviteter, de skal kunne få adgang til de tjenester samfundet stiller til rådighed, og de skal udvikle venskaber og intime relationer.

2) Hvilke drømme og visioner har vi for ASK/AAC feltet de kommende 25 år?

- Der er kun ét rigtigt tidspunkt for en ASK intervention, og det er nu!
- Det er altid vigtigt at der er “flere” løsninger, én er aldrig nok..
- Min ASK løsning skal passe til det liv, jeg har nu.
- ASK løsningen skal understøtte fuld deltagelse i livet i det 21. århundrede
- Ingenting skal besluttes om min kommunikation, uden at jeg er med!

Begge “tråde” blev gentaget, uddybet og behandlet grundigt og konsekvent gennem de to formiddage med masser af inspirerende eksempler og videoillustrationer.

“Literacy”, det at lære at læse, kan være et vigtigt trin på vejen for at kunne kommunikere, bl.a. for at kunne deltage i alle aspekter af det 21. århundredes muligheder, men det gør det også lettere at nå alle overgangsmålene under punkt 1. Så “Literacy” og vejen til at nå frem til dette, var en vigtig ingrediens i oplæggene. Det skabte naturlig diskussion blandt deltagerne i seminardagene, for er det muligt for alle, og for hvem? og hvordan gør vi?

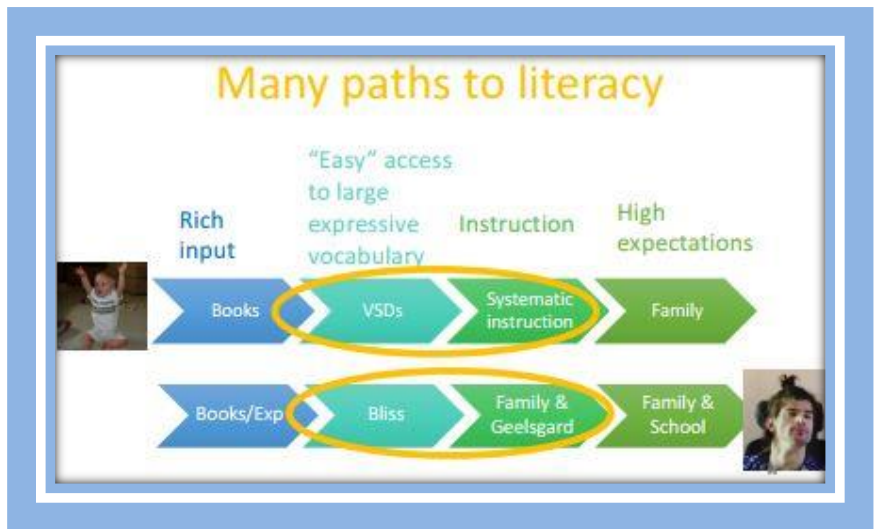
David var også meget optaget af at bruge “Visual Scene Displays” (VSD) som udgangspunkt for samtale og læseindlæring. VSD er interaktive billeder med hotspots, som bruges som udgangspunkt for samtale og læseindlæring. *Hvis du har lyst til at høre mere om det, så meld dig til ISAAC konferencen i marts, hvor Kathryn Drager taler om emnet.*

Vi er jo vant til at bruge “grids”, feltbaserede talesider og vi bruger energi på at opøve ASK brugere i forskellige systemer som f.eks. PODD, Bliss og feltbaserede systemer, som er opbygget ud fra individuelle behov. David var ikke kategorisk afvisende over for at bruge mellemstationer på vejen til at opnå læsning og ikke afvisende over for “grids” heller.

Han ændrede endog sine slides mellem mandag og tirsdag så han fik brugt “vores Jeppe Forchhammer” som eksempel på, at der er mange veje til at nå frem til at læse og deltage.

David og Jeppe taler om vejen til Literacy - og sikkert meget andet...

Er du blevet nysgerrig, kan du se David McNaughtons endelige slides her: <http://aac.psu.edu/> (gå efter Dannebrogslaget). Hvis du gerne vil høre mere om Visual Scene Displays, så mød op på ISAAC konferencen i marts. Tilmelding og program på www.isaac.dk

Sighild Skogdal

Sighild har været i Danmark før (på konferencen) og havde lært sig at tale langsomt, for vi danskere forstår ikke helt så godt norsk, som vi gerne vil tro, vi gør. Desuden har hun lært, at vi i Norge og Danmark har vidt forskellige strukturer på specialundervisningssområdet (i Norge har de næsten nedlagt alle specialskoler og inkluderet alle), så hun lagde vægt på de fælles udfordringer, vi har, ud fra sin forskningserfaring.

De som lykkes med inkludering....

- Har en støttende og tilretteleggende skoleledelse; tid og krav om samarbeid
- «dette skal vi klare»-holdning
- Har en praksis hvor specialundervisning og ordinær undervisning smelter sammen til beste for alle elever
- Reflekterer over hvordan konkrete faglige og sosiale aktiviteter kan involvere alle elever som aktive og samhandlende deltakere
- Tilrettelegger for læring som sosial aktivitet

Bl.a. : Ainscow & Booth, 2008; Florian, 2014; Hausstätter & Nordahl, 2013; Lundh m.fl., 2014; Persson, 2013; Putnam, 1998

Hun gjorde stort indtryk med sin grundige analyse af skolekulturer: Tør vi prøve noget nyt, eller siger vi bare: Det har vi prøvet. På den enkelte skole kan der endda være mange forskellige kulturer. Er vi Pippi, der siger: Det har jeg aldrig prøvet før, så det kan jeg sikkert godt? Eller er vi dem, der siger: det har vi prøvet, så det lykkes nok heller ikke denne gang..

Sighild gav et forskningsunderbygget helikoptersyn på specialundervisning, som det var dejligt at blive løftet op på - sådan en helt almindelig regnvejrsmandag i Sydhavnen.

Jeppe Forchhammer

Jeppe er bestyrelsesmedlem i ISAAC og har de seneste år været en værdifuld oplægsholder og et værdsat medlem, når det gælder møder med offentlige myndigheder, fordi han beviser, hvor vigtig en ASK indsats er – alene med sin aktive deltagelse. Jeppe fortalte om sine skift i livet, og om hvor vigtig hans families tro på hans evner havde været hele vejen igennem.

Han advarede imod, at de professionelle i alt for høj grad puttede brugere i kategorier ved skift, fordi han selv havde oplevet at kunne tage afgangsprøve et år efter, at han var blevet bedømt på 5.-7. klasses niveau, det sted han kom fra. Humoristisk og varmt indlæg af Jeppe.

Michael Hjort-Pedersen

Sociale netværksteknologier er for det store flertal blevet en stemme, der som det naturligste i verden benyttes til at skabe nærhed og sociale fællesskaber. Også ved overgange i livet, hvor vi holder kontakt med dem, vi måtte forlade. Der er tekniske og relationelle barrierer for ASK brugere, som vi må overvinde.

De sociale medier rummer et stort potentiale for ASK brugere, men giver også udfordringer fordi det er svært at få mainstream teknologi til at arbejde sammen med ASK teknologi. Michael Hjort-Pedersen viste praktiske eksempler på, hvor stor en betydning det kan have for brugere af ASK at have kontakt på de sociale medier.

Michael efterlyste forskning på området (bare rolig, der skal nok komme noget på ISAAC konferencen 2019 ☺).

Vibe Lund Jensen

Som kommunikationsmedarbejder på en STU, oplever Vibe både overraskende landvindinger og frustrationer ved det skifte, der sker mellem børneskolen og ungdomsuddannelsen. Når eleven skifter til STU er meget af indholdet på kommunikationshjælpe midlet blevet til "livshistorie" og passer ikke ind i en ny kontekst. De kendte "fortolkere" af budskabet er heller ikke med.

Det nye sted har mulighed for at se nye muligheder og Vibe viste eksempler på, at dette kan blive succesfyldt. Men først og fremmest plæderede hun for bedre samarbejde, mere overlevering og overgangspraktik mellem det afleverende og modtagende sted.

Birgitte Rasmussen

Vi tør godt – for vi har intet at miste!

Birgitte er ansat på en STU i Københavns kommune, hvor hun oplever, at elever gennem systemet er blevet visiteret videre med ønsket om en kommunikationsafklaring, uden at det er sket. Hun oplever voksne på bosteder, som heller ikke har nogen ASK løsning. Nu er hun en del af en satsning i Københavns kommune, hvor der søges midler om at køre et treårigt projekt, hvor alle medarbejdere får kendskab til PODD. PODD er valgt bl.a. fordi modellering indgår og fordi det er muligt at finde high tech og low tech løsninger og ovenikøbet PSAS løsninger, der tilgodeser mange.

Birgitte lover os, at der også bliver tænkt på yderskalaerne, dem der kunne lære at læse og dem, der ikke passer ind i systemerne, og når hun siger det, tror vi på det.

Emmy Kjelmann

Ingen snak om overgange uden en Emmy. Hun har modtaget så mange unge mennesker på Egmont og Østerskoven og arbejdet med deres kommunikationsløsninger. Her er Emmys bud på, hvad vi selv

kan gøre ved overgange:

Hvad kan man selv gøre?

- Grundig kommunikativ udredning – herunder undersøge, hvad der har været afprøvet og med hvilke resultater
- Respekt for at ASK er borgerens mund – kan han sige hvad han vil, hvor han vil, når han vil til den han vil?
- Tydelig tværfaglig og tværsektoriel målsætning med inddragelse af forældre/pårørende
- Hvordan arbejder vi med sprogudvikling i de tiltag vi gør?
- Danne netværk

Emmy fortalte, at de nu på Østerskoven vil gå over til udelukkende at præsentere nye elever for POOD systemet.

--- o ---

Fremmødet var meget større end forventet; 100 deltagere.

Det tager vi i arrangementsgruppen (Jeppe, Vibe, Hanne, Stella og Margit + Camilla fra socialstyrelsen) som tegn på, at der fortsat er udfordringer på området, men også stor lyst til at arbejde med disse.

Communication Matters 2017

v/Margit Grønkjær og Ulla Eichenauer

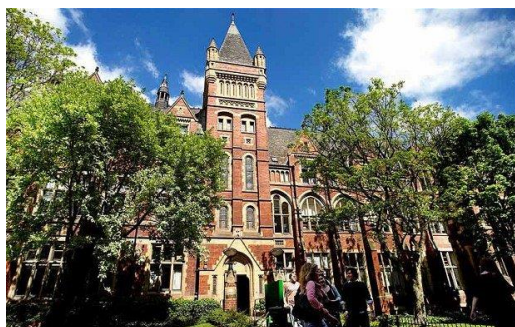
-*"more than just talking"* (konferencens slogan)

I Isaac Danmark plejer vi at deltage i de nordiske konferencer for at få inspiration til vores arbejde med konferencen, temadage m.v. i Danmark.

I år havde vi desuden valgt at deltage i den britiske konference for at hente yderligere ideer. Vi to var de heldige, som syntes vi fik meget udbytte at arbejde videre med.

Communication Matters (CM) konference blev afholdt i september 2017 i Leeds.

CM er det britiske ISAAC chapter, som er stort, og konferencen havde 400 deltagere fra 16 forskellige lande. CM var meget stolte af det internationale præg, og havde dette som tema på deres sociale arrangementer under konferencen ☺

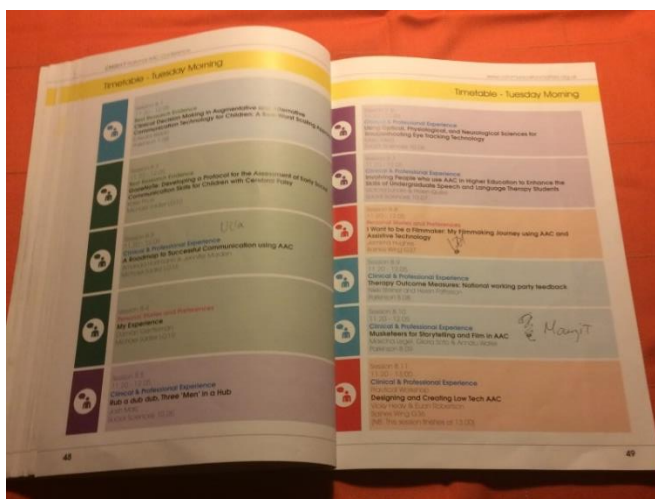

Konferencecentret lå i Leeds Universitets området. Vi boede i et kollegie, fine forhold de britiske studerende har, men de betaler også meget for det!

Foredragene fandt sted i forskellige fakulteters lokaler i hyggelige omgivelser, det gav luft for os at vandre mellem oplæg i et ellers tæt pakket program.

KONFERENCEPROGRAMMET

Konferenceprogrammet bar præg af, at det skulle være nemt for alle at finde interessante oplæg. Stikordet var "farvekodning". Oplæggene var delt op i tre kategorier (Best Research Evidence, Personal Stories and Preferences, Clinical and Professional Experiences), markeret med hver deres farve. Faciliteter/lokalteter, dagsprogram og oplægsbeskrivelser var farvekodet for at visualisere. Ved hvert modul var der 9-10 forskellige oplæg at vælge imellem, så det var en udfordring for os at foretage valg.

ÅBNING

Det var ved ankomsten overraskende og herligt at se så mange deltagende ASK-brugere. Vi så siden ASK-brugere til en del foredrag og mange ASK-brugere, der selv holdt oplæg.

Mandag var den officielle åbningsceremoni. En ASK-bruger og et andet Board medlem holdt åbnings-talen, og australske Bronwyn Hemsley holdt keynote speech.

KEYNOTE oplægget

Var det eneste fælles oplæg på konferencen og handlede om ASK brugeres adgang til og brug af sociale medier. Bronwyn Hesley er professor ved Universitetet i Newcastle, Australien. Siden 2014 har

hun fokuseret på brugen af Information Communication Tecnology for ASK brugere. Det er spændende, at der i Australien foregår forskning på området, og hun samarbejder med mange forskellige faggrupper og andre universiteter, (herunder Susan Balandin, som nogen af jer måske kender). Hun lagde hovedvægt på brug af Twitter. For ASK brugere kan adgangen til sociale medier betyde større synlighed og mindre isolation. De sociale medier kan bruges til at øge bevidstheden,

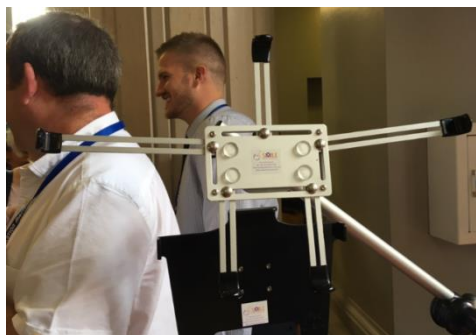
forståelsen og viden på ASK området, udveksle ideer og stimulere nye idéer og ny forskning på området. Hvis du er på Twitter så se yderligere om konferencen her: #CM2017conf.

Yderligere hints fra Bronwyn Hesley til twitterbrugere blandt jer: #Toylikeme (om legetøj for børn med funktionsnedsættelser) #JusticeforLB (om sikkerhed for mennesker med funktionsnedsættelser) #HelloMyNameIs (husk at sige dit navn over for brugerne) #Dear Everybody

UDSTILLING og udstillere

Der var rigtig mange udstillere. Flere firmaer præsenterede den nye generation af talemaskiner i form af tilpassede tablets i flere størrelser. Dernæst blev nye (delvist meget spændende) kommunikationsprogrammer og apps med mange forskellige opsætninger og muligheder vist, naturligvis på engelsk.

Vi lærte, at Danmark er et lille land, og at det kræver danske firmaer, der vil tage på sig at investere i oversættelse og udbredelse i Danmark. Et par firmaer havde interessante monteringsløsninger at vise.

Nogle af de udstillende firmaer fremførte præsentationer af deres nyeste produkter. Således så Ulla en præsentation af det kommende Eye FX2 (Sensory Guru). Eye FX (1) er udelukkende udviklet som et øjenstyrings-træningsprogram og kun med lyde. Eye FX 2 kommer til at indeholde fx 0-1 kontakt betjening og tale, og bliver i det hele taget et meget større program, med mange små Apps, der downloades direkte ind på fx en Tobii.

Også firmaet Smartbox lancerede en ny udgave af deres populære øjenstyrings-program Look2Learn. Det kommer til at hedde "Interactive Reading". Det kan betjenes med både touch, øjenstyring og 0-1 kontakt. Det er kort fortalt en række interaktive historier med gennemgående figurer/karakterer. Bøgerne starter med ganske få lyde og ord, som udvikler sig i sværhedsgrad. Der er lærings sider tilknyttet til hver historie. Den kan bruges som hyggelæsning i hjemmet og som arbejds materiale i skolen.

Flere universiteter havde sendt medarbejdere til at fortælle om deres muligheder for at hjælpe mennesker med behov for ASK. Desuden reklamerede små selvstændige enheder for, hvordan de f.eks. havde udarbejdet forløb og materialer til succesfuld ASK-implemtering. ISAAC International havde også stand og præsentation, mest vedrørende den internationale konference i Australien.

TOWN HALL MEETINGS

Mandag eftermiddag var der et "Town Hall Meeting", kun for ASK-brugere (altså desværre ingen adgang for Margit og Ulla).

Samtidig var der et "Town Hall Meeting" for "The Local Service" medarbejdere og endnu et for forældre og familier. Også her var der ikke adgang for uvedkommende.

POSTER REPRÆSENTATIONER

Frokost blev indtaget stående/gående i en stor aula blandt udstillere og posters for at give fokus til den del af konferencen. (Vi skal hilse jer, der kan huske Janice Murray og sige, at danskere har mere styr på en god frokost). I aulaen, lidt gemt bag alle firmaer og stande, var der en poster præsentation. Der var lagt op til at kigge på posters og snakke med ejerne, med maden i hånden i pauserne. Det føltes, som om der ikke var så meget fokus på den, hvilket var synd.

SESSIONS

Vi forsøgte at brede os ud over alle kategorier af sessions.

Ulla startede med at høre et oplæg (Best Research Evidence) af en gruppe universitetsansatte, der har udviklet og med god succes afprøvet et interview-værktøj, til forældre og skolepersonale, til afprøvning af [CP-børns funktionelle syn](#). Målet er at kunne spotte børn med funktionelle synsvanskeligheder. Dertil må nævnes, at der i Storbritannien ikke er samme fokus på nyfødte og småbørns syn, som i Danmark.

Derefter endnu et Research-foredrag, denne gang omhandlende "AAC implementation for multilingual persons" i Sydafrika. [To- og flersprogethed](#) er blevet et fokusområde, og er det i høj grad i Sydafrika, hvor der tales mange forskellige sprog og dialekter. To mindre studier blev beskrevet med aspekter som 1.-/ hovedsprog, billedsymboler og kulturel baggrund.

Derefter et Clinical and Professional Experience oplæg om implementering ud fra [evidensbaserede beslutninger ift. Børn med behov for ASK](#). I dette – som i andre foredrag med klinisk erfaringsbaggrund- kom det til udtryk, at tilgang/betjening bør vurderes ift. barnets motoriske udfordringer, at det kræver rollemodeller og dygtige kommunikationspartnere (smartpartnere) og at udfordringer må overvindes for at opnå en succesfuld implementering.

Vi sluttede mandagen af med et fælles foredrag " [I want more Language](#)" af [Catriona Burke](#) (Clinical and Professional Experiences). Det var et spændende oplæg med et andet syn på [mennesker med autismes](#) udfordringer. Interessant var bla. hendes beskrivelse af, at motoriske vanskeligheder (ubehjælpelig motorik, svært ved at imitere, ukontrollerbare øjenbevægelser, "spise som en gris") hos mennesker med ASF kan ses som vanskeligheder i "Praxis-Motor Planning", svarende til mennesker med dyspraksi og verbal dyspraksi. Derudover beskrev Catriona sine forbehold overfor PECS-systemet og talte for at tilbyde mere ordforråd fra starten i en ASK-proces. Hun påpegede desuden, at det er meget sjældent at PECS brugere i praksis avancerer til højere trin, som det er ellers er tænkt i systemet. Hun sagde, at der er utrolig meget forskning omkring PECS, men at 80% af den forskning er lavet af mennesker med tilknytning til udarbejdelse af systemet, de er naturligt dygtige til at bruge det og naturligvis også meget åbne for positive resultater. Hun stillede sig kritisk over for den behavioristiske teori bag sprogtilegnelse, som ligger bag PECS systemet. Hun talte ud fra forskningslitteratur med mange referencer.

Margits mandag startede med et oplæg om [øjenstyring](#):

"The use of Data Analysis Software to Assess the Skills of Children Who Use High-Tech Eye Gaze Systems".

Det var et oplæg om talepædagogers praktiske, men systematiske brug af værktøjer til at påvise brugeres øjenbevægelser ved øjenstyring. De anvendte værktøjerne: Tobii's Gazeviewer og IT's Insight Software.

De viste eksempler på, hvordan de havde brugt værktøjerne til at få brugere fra kategorien "preintentional" kommunikationsbruger til "intentional" hvilket har betydning for, om man kan få bevilget et kommunikationshjælpemiddel i England. Alle har en medical report, som det kan være

svært at få ændret i uden gode "beviser". De havde oplevet, at mennesker med CVI trods alt i visse tilfælde kan bruge øjenstyring. Men de viste også eksempler på, at nye talesider kunne være for svære for brugerne, og at de derfor måtte nedjustere deres forventninger efter brug af værktøjerne.

Kunst og AAC: Performing Arts with an AAC Device, Madeleine Normann

Madeleine er ASK bruger, som har så meget spasticitet, at hun kun kan bruge knæet til at betjene sin talecomputer, det sker ved scanning og er en langsom metode. Hun har taget forskellige uddannelser inden for drama og optræden, og hun går nu på et komponistkursus.

Hun vil gerne stå frem som en person med sin egen stemme og holder derfor af at optræde med forberedte replikker på sin talecomputer. Der er udfordringer af og til både teknisk og med timing, og hun ærgrer sig over, at hun ikke kan ændre betoning med de "stemmer" hun har på sin computer. Ved hendes oplæg var mange ASK brugere, og hun besvarede velvilligt spørgsmål fra alle.

Herefter endnu et indlæg om [øjenstyring](#), denne gang et forskningsprojekt, som er foretaget i medicinsk regi. (Tom Griffith, Great Ormond Hospital)

Øjenstyring er blevet afprøvet på "normale" småbørn for at afdække, *hvilken udviklingsmæssig alder* der skal til, for at kunne forstå at bruge øjenstyring. Konklusionen er, at børn ikke skal være yngre end 18-24 måneder for at kunne bruge øjenstyring. Selv om yngre børn forstår årsag/virkning, forudsætter øjenstyring udvikling af vedholdende opmærksomhed.

Tirsdagens sessions:

Ulla hørte Andrea Sharples fra det lille firma ATtherapy. Hun har udarbejdet et koncept "[Build up AAC-pathways to vocab](#)". Herved beskriver hun bl.a., hvordan børnene med øjenstyringsbetjening i steppene 1-8 lærer at øjenudpege billedsymboler ud fra to opstarts-symboler "mere" og "stop" til hurtigt at udvide med flere symboler i en fast struktur, således at kompleksiteten tiltager med barnets evne til at søge/finde og vælge det rette symbol. Andrea pointerer, at lowtech bør gå hånd i hånd med hightech.

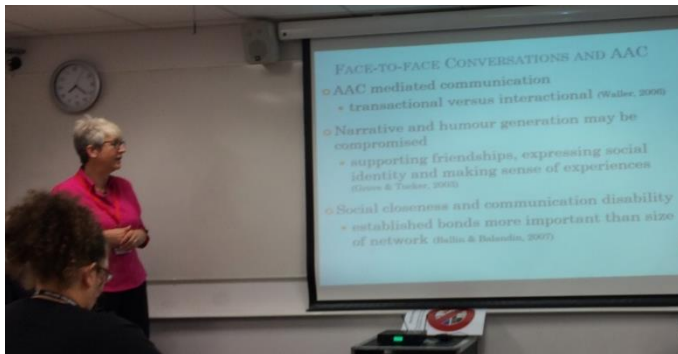

Amanda fra Assitive Ware i Australien præsenterede "[A roadmap to successful Communication using AAC](#)" (Clinical and Professional Experience). Hun pegede bl.a. på vigtigheden af forventninger til barnet, af langtids-tænkning, at have et "robust" ASK-system med et balanceret ordforråd bestående af kerneordforråd og specifikt ordforråd. Hun pegede desuden på at hele miljøet om barnet sættes op som ASK-miljø, og på rollemodellers og kommunikationspartners betydning. Hun talte om, hvordan barnets motivation til at kommunikere bør støttes via stort engagement og ved at vise barnet vejen til kommunikative funktioner og hensigter med at kommunikere.

Det sidste foredrag, som Ulla så, var en mor, Jules Whicher (Personal Stories and preferences), der beskrev, hvordan familie og skolen samarbejder for at lære hendes søn med Angelmanns Syndrom at læse og skrive ved hjælp af "[The Four Blocks Literacy Model](#)" (informationer findes på internettet).

Whats new in talking Mats? Joan Murphy. Talking Mats er af mange kendt i Danmark som en slags interviewmetode for mennesker med kommunikationshandicap. I Skotland arbejdes der på at udvikle metoden og Talking Mats fås nu som App til iPads. Desuden arbejdes der forskningsmæssigt på at bruge metoden over for mennesker med demens og afasi. Der arbejdes på emnesæt som retter sig mod: Hvordan går det med dit liv? Velbefindende, relationer, tanker og følelser.

Self-representation on Social Media for Young People who use Augmentative and Alternative Communication, Amanda Hynan (og Janice Murray)

Et meget gennemarbejdet kvalitativt forskningsprojekt om ASK brugeres mulighed for at præsentere sig selv på sociale medier (her Facebook). I face til face kontakt får ASK brugeren sjældent mulighed for at fortælle og erfaringsudveksle med andre.

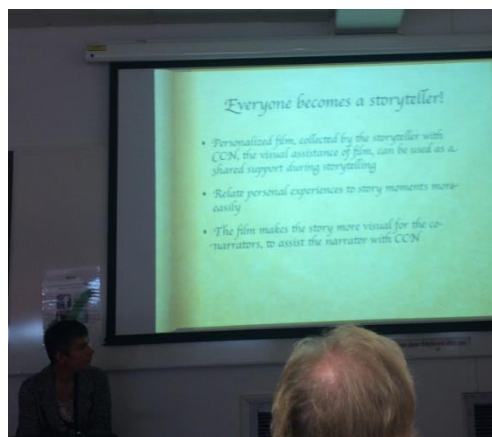
De digitale medier giver denne mulighed for at fortælle historier og dele med andre.

Perspektiveret af lærings- og udviklingsteori, meget givende.

Musketeers for Storytelling and Film in AAC

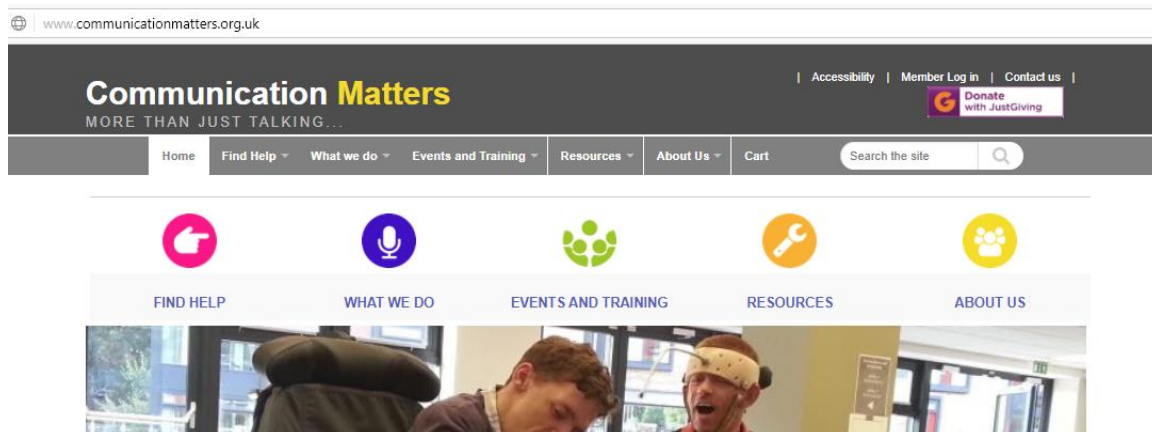
Et spændende samarbejde mellem hollandske specialskoler og Gloria Soto, samt forskere fra UK. Der blev vist eksempler på, hvordan visning af film kan understøtte mennesker med kommunikationsvanskeligheder (og deres sprogudvikling) til at dele deres virkelighed med andre.

Projektet munder ud i et undervisningsmateriale, som skulle blive offentliggjort med undervisningsmetode dette efterår, så hold øje med dette projekt, hvis du har lyst til at bruge film som undervisningsmiddel og få ny inspiration til det.

Vi kan anbefale at gå ind på Communication Matters hjemmeside, som er en guldgrube af ressourcer på området! Kontakt os gerne, hvis du selv har forslag til konferencen 2019.

<http://www.communicationmatters.org.uk>

Persondatapolitik.

v/Kassereren

Et nyt og skærpet EU-direktiv om beskyttelse af personhenførbare oplysninger træder i kraft foråret 2018. Retningslinjerne fordrer, at alle virksomheder og organisationer skal have en defineret og beskrevet politik omkring opbevaring og anvendelse af persondata.

Isaac Danmarks politik omkring registrering af, adgang til og anvendelse af persondata er formuleret i et notat, der kan findes på www.isaac.dk under menu-punktet 'arkivet'.

--- o ---

Deltagelse, kommunikation, motivation, leg og læring

v/Rikke Bloch Thomsen

Jeg er udannet pædagog og audiologopæd. Jeg har tidligere arbejdet i børnehaver med ressourcebørn. P.t. er jeg så heldig at arbejde med børn og deres familier, som hjemmetræner. Gennem erfaring ved jeg, at det bliver nemmere at øve sig på noget hvis det er sjovt.

Derfor vil jeg meget gerne give nogle idéer videre.

Deltagelse, kommunikation, motivation, leg og læring

Posthusleg: aktiviteten er lavet med henblik på at arbejde med ordforråd og overbegreber. Materialet består af en lang række kort med overbegreber og breve med forskellige begreber der passer til hver kategori samt et kort med personer, der knytter sig til den valgte kategori. På billedet nedenfor ses et eksempel.

Under overbegrebet transport er personkortet passagerer, og et underbegrebskort kunne være en bus, cykel m.m.

Tanken er, at to kategorier blandes sammen, herefter skal barnet sortere brevene i postkassen med det rigtige overbegreb. Postkasserne er lavet i to forskellige udgaver, som vist nedenfor.

Postkasserne på måtten er velegnet til de børn der anvender øjenudpegning eller hvis motorik ikke gør det muligt at putte brevene i kasserne.

Til postkasserne hører også en emnetavle med ord der kan være relevante for at lege postkontor. Disse kan naturligvis tilpasses alt efter hvad man synes kunne være sjovt. De er lavet i Tobii Communicator, og vil dermed også kunne anvendes direkte derpå.

Tanken er at en eller flere har rollerne som kunder og en er post der skal hjælpe med at sortere. På den måde bliver det til en rolleleg, hvor der udover det sproglige er fokus på turtagning, forhandling m.m.

Billederne på brevene er hentet fra Picto Selector. De er lamineret og på bagsiden er der påsat strid velcro, dette er vigtigt, da de ellers ikke kan sidde på måtten. Postkasserne er lavet af filt og sat på med en limpistol.

Kontakt mig hvis du/I har spørgsmål eller mangler hjælp:

tlf 22 76 28 78, mail rikketh2004@hotmail.com

God fornøjelse!

Jeppe som postbud og mig som kunde

Forsidetavle til andre
"vi lader som om"
lege

The image is a poster for the ISAAC Denmark conference. At the top, there is a decorative banner of colorful speech bubbles in shades of blue, green, red, yellow, and grey. Below this, the word 'isaac' is written in a large, stylized font, with 'isa' in grey and 'aac' in red. Underneath 'isaac' is the word 'Danmark' in a black, sans-serif font. A horizontal line separates the title from the event details. The text 'Konferenceprogram' is written in a black, sans-serif font. Below that, the dates '12. og 13. marts 2018' are displayed in a larger, bold, black, sans-serif font. The topic 'Alternativ og supplerende kommunikation' is written in a smaller, black, sans-serif font. The location 'Vingsted - Vingsted Skovvej 2, Bredsten' is written in a bold, red, sans-serif font. The registration information 'Tilmelding på www.isaac.dk' is written in a green, sans-serif font. At the bottom, the schedule 'Mandag den 12. marts kl. 10.00-16.30 desuden: "Brugermøde for brugere af alternativ og supplerende kommunikation".' is written in a black, sans-serif font.

isaac
Danmark

Konferenceprogram
12. og 13. marts 2018
Alternativ og supplerende kommunikation
Vingsted - Vingsted Skovvej 2, Bredsten
Tilmelding på www.isaac.dk
Mandag den 12. marts kl. 10.00-16.30 desuden:
"Brugermøde for brugere af alternativ og
supplerende kommunikation".

Husk, at 'early bird' fristen for Isaac Konferencen 2018 allerede er midt i januar.